

Σε συνεργασία με το «ΣΚΑΣΙΑΡΧΕΙΟ-Πειραματικοί Ψηλαφισμοί για ένα Σχολείο της Κοινότητας»- Δίκτυο Συνεργατικών Σχολείων με την Παιδαγωγική Freinet

Ημερίδα

«ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΦΡΕΝΕ:
ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ»

Τρίτη 05 Σεπτεμβρίου 2017
5^ο ΔΣ Χαϊδαρίου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- 08:30 - 09:00: Προσέλευση – Χαιρετισμοί
- 09:00 - 09:30: **Λίγα λόγια για τον Φρενέ**, το έργο του, την θεσμική παιδαγωγική
Χάρης Παπαδόπουλος
- 09:30 - 10:30: Προβολή της γαλλικής ταινίας της Delphine Pinson: «**Η μάθηση είναι ιερή! Στα πρώτα βήματα μιας τάξης Φρενέ**» (2014)
- 10:30 - 11:00: Συζήτηση με βάση το φιλμ για τις **τεχνικές του Φρενέ** (διαφοροποιημένη διδασκαλία, τυπογραφείο, πλάνα εργασίας, σχολικός κήπος, μαθητικοί συνεταιρισμοί, συμβούλιο τάξης, «τι νέα;», αλληλογραφία, κινηματογράφος, μικρά βιβλία)
Συντονιστές: Χαράλαμπος Μπαλτάς και Χάρης Παπαδόπουλος
- 11:00 - 11:30: Διάλειμμα
- 11:30 - 13:30: Παράλληλα Βιωματικά Εργαστήρια
- 1ο Εργαστήριο: «Τι νέα;»**
Συντονιστής: Χάρης Παπαδόπουλος
- 2ο Εργαστήριο: «Η βιβλιοθήκη των παιδιών και το τυπογραφείο»**
Συντονιστής: Χαράλαμπος Μπαλτάς
- 3ο Εργαστήριο: «Το Συμβούλιο τάξης»**
Συντονίστρια: Φωτεινή Παπαρήγα
- 4ο Εργαστήριο: «Οπτικοακουστική δημιουργία στο σχολείο»**
Συντονιστής: Νίκος Θεοδοσίου
- 5ο Εργαστήριο: Τα δικαιώματα των παιδιών – Γιάνους Κόρτσак και Σελεστέν Φρενέ**
Συντονίστρια: Δέσποινα Καρακατσάνη
- 13:30 - 14:00: Ολομέλεια – Απολογισμός της συνάντησης

Βιωματικά Εργαστήρια - Ομάδες

1ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

«Τι νέα;»

Συντονιστής: Χάρης Παπαδόπουλος

Πρόκειται για μια τεχνική που προέρχεται από τη θεσμική παιδαγωγική και χρησιμοποιείται πολύ στο δημοτικό σχολείο. Για να φέρουμε την πραγματική ζωή μέσα στην τάξη, για να ξεκινήσουμε έρευνες, πρότζεκτ, για να έχουν νόημα οι δραστηριότητες και οι εκμαθήσεις, για να ξέρουμε λίγα ψίχουλα από τη ζωή των παιδιών, για να μοιραστούμε μαζί... Το «Τι νέα;» δημιουργεί ουσιαστικά ένα πλαίσιο ελεύθερου λόγου εντός του οποίου το κάθε παιδί μπορεί με ασφάλεια να λέει ό,τι θέλει και να γίνεται ακουστό από τα άλλα παιδιά. Τα παιδιά μεταφέρουν στην τάξη ό,τι τους συμβαίνει έξω από αυτή. Αυτό επιτρέπει μεταξύ άλλων να αποθέτουν ένα μέρος της έντασης που έχουν μέσα τους, ενώ δημιουργεί επίσης ένα κλίμα εμπιστοσύνης και διευκολύνει την εργασία.

2ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

«Η βιβλιοθήκη των παιδιών και το τυπογραφείο»

Συντονιστής: Χαράλαμπος Μπαλτάς

Η μετάβαση από τη γραφή στην τυπογραφία κι από εκεί στην βιβλιοθήκη, από το βιβλίο στην εικόνα και στο διάλογο μαζί της στον κόσμο των ΜΜΕ και του ψηφιακού εγγραμματισμού [media literacy] είναι η κεντρική ιδέα του εργαστηρίου. Οι σκοποί αφορούν τη δημιουργία αναγνωστών, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης, την ενεργή ιδιότητα του πολίτη, την παραγωγή της δημόσιας σφαίρας, τη χρήση υποστηρικτικών δομών, τη χρήση υπηρεσιών και το αίτημα ελεύθερης και δημιουργικής σχέσης με τους χώρους μέσα κι έξω από το σχολείο. Οι στόχοι αφορούν τις δεξιότητες της ανάγνωσης και της γραφής, τους πολλαπλούς εγγραμματισμούς (συναισθηματικό, οπτικό, τεχνολογικό, πολιτικό, στοχαστικό, κοινωνικό), τα παιδιά να μάθουν την ιστορία του βιβλίου, να χρησιμοποιήσουν τις ιδέες τους να γίνουν συγγραφείς και ποιητές και τέλος να αναμετρηθούν με τον ψηφιακό κόσμο. Το τρίπτυχο των δράσεων υπακούει στη παιδαγωγική αρχή τάξη – αυλή – κοινότητα και έχει τις αναφορές της στη θεσμική και την Κριτική Παιδαγωγική.

3ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

«Το Συμβούλιο τάξης»

Συντονίστρια: Φωτεινή Παπαρήγα

Ξεκινώντας από το «Τι Νέα;» θα γίνει η μετάβαση στο Συμβούλιο τάξης. Η τεχνική αυτή του Freinet αποτελεί μια παιδαγωγική πρόταση με κοινωνικό – πολιτικό εκπαιδευτικό όραμα. Αφορά μια άλλη παιδεία που θα αναπτύσσει καθημερινά στη σχολική ζωή την ελευθερία, τη δημοκρατία, τη συνεργασία, την αλληλεγγύη, τα δικαιώματα (άρθρα 12 – 17), την ισότητα και το σεβασμό. Αποτελεί τη γενική συνέλευση τμήματος που μπορεί να οδηγήσει στον μαθητικό συνεταιρισμό και τον ακτιβισμό των παιδιών. Η τάξη δουλεύει ως κοινότητα και υπερασπίζεται τις αποφάσεις που λαμβάνει και τις τεχνικές που υπηρετεί (τυπογραφείο, αλληλογραφία, δράσεις στην αυλή και την κοινότητα). Είναι η πολιτεότητα των παιδιών, η ιδέα του μικρού πολίτη που ψηφίζει, αποφασίζει, ενδυναμώνεται, υλοποιεί τις αποφάσεις, κρίνει, δικάζει (παιδικό δικαστήριο, μια ιδέα του δασκάλου Κόρτσακ), συζητά το πλάνο εργασίας του, κληρώνεται και είναι αλληλέγγυος.

4ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

«Οπτικοακουστική δημιουργία στο σχολείο»

Συντονιστής: Νίκος Θεοδοσίου

Ο κινηματογράφος και τα ψηφιακά μέσα οπτικοακουστικής δημιουργίας ως εργαλεία μιας σύγχρονης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Διατρέχουμε τη διαδρομή από την «Pathe Baby» του Φρενέ μέχρι τις ψηφιακές κάμερες του σήμερα και ανιχνεύουμε τους τρόπους χρήσης των πιο προσβάσιμων μέσων όπως κινητά τηλέφωνα και τάμπλετ. Πως μπορούμε να παράγουμε έργα που ενισχύουν τη μαθησιακή διαδικασία αλλά και ανοίγουν πλατιούς δρόμους επικοινωνίας του σχολείου με την κοινωνία.

5ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

«Τα δικαιώματα των παιδιών – Γιάνους Κόρτσακ και Σελεστέν Φρενέ»

Συντονίστρια: Δέσποινα Καρακατσάνη

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου αυτού θα μελετήσουμε τις παιδαγωγικές αρχές του Πολωνού παιδαγωγού Γιάνους Κόρτσακ (Janusz Korczak), ο οποίος –στις αρχές του 20ού αιώνα- υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής των δικαιωμάτων του παιδιού, της χειραφέτησης και της αυτοδιάθεσής τους. Πίστευε ότι οι ενήλικες πρέπει να προσπαθούν να καταλάβουν το παιδί και να το σέβονται. Υπερασπίστηκε μέχρι το τέλος και με τίμημα την ίδια του τη ζωή το γεγονός ότι το παιδί δεν είναι υπάνθρωπος, αλλά ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος. Στη συνέχεια θα μελετήσουμε έναν από τους παιδαγωγικούς του νεωτερισμούς: το «Δικαστήριο των παιδιών», θα επεξεργαστούμε τον Δικαστικό του κώδικα και τα δικαιώματα που αναγνώριζε στα παιδιά συσχετίζοντας τις αρχές αυτές με τις παιδαγωγικές μεθόδους του Φρενέ (Freinet) και τη σύγχρονη εφαρμογή του Συμβουλίου τάξης.

Βιογραφικά

Η **Φωτεινή Παπαρήγα** είναι καθηγήτρια Γαλλικών στο 1^ο Γυμνάσιο Ωρωπού.

Η **Δέσποινα Καρακατσάνη** είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια παιδαγωγικών στο τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Ο **Χαράλαμπος Μπαλτάς** είναι δάσκαλος στο 35^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών.

Ο **Χάρης Παπαδόπουλος** είναι σχολικός σύμβουλος στη 10^η περιφέρεια δημ. εκπ/σης Αττικής.

Ο **Νίκος Θεοδοσίου** είναι σκηνοθέτης, ιδρυτικό μέλος του Σκασιαρχείου και εκ των υπευθύνων του Νεανικού Πλάνου.